

A GYÓGYPEDAGÓGIAI INTÉZMÉNYBE KERÜLÉS IDŐPONTJÁNAK HATÁSA A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK ELSAJÁTÍTÁSI MOTIVÁCIÓJÁNAK ALAKULÁSÁRA

Mucsiné Erdei Mónika *, Józsa Krisztián **

* Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Szeged

** SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: tanulásban akadályozott tanulók; elsajátítási motiváció; speciális iskolába kerülés ideje

A tanulásban akadályozott tanulók jelentős hányada továbbra is speciális gyógypedagógiai iskolákban tanul, az integrált tanulók aránya 2006 óta lényegileg nem változott. Számottevő azon tanulók aránya is, akik sorozatos kudarcokat követően, adott esetben sikertelen integráció után kerülnek át gyógypedagógiai iskolába. Hipotézisünk szerint a tanulásban akadályozott tanulók motiváltságát befolyásolja az, hogy gyógypedagógiai iskolában kezdték-e az első osztályt vagy a későbbiekben kerültek át oda.

Vizsgálatunkban két mintát hasonlítottunk össze. A GYIK (Gyógypedagógiai Iskolában Kezdők) kategóriába soroltuk azokat a tanulókat (101 fő), akik már 1. osztályos korukban speciális intézményben kezdtek tanulni. A SIK (Spontán Integrációból Kikerülők) almintát képezték azok a tanulók (116 fő), akik az iskolai évek alatt kerültek át többségi iskolából. A tanulókból évfolyam szerint három kategóriát hoztunk létre: 3–4., 5–6. és 7–8. évfolyamosok. Az évfolyamok összehasonlítása mellett elemeztük az átkerülés időpontját. Vizsgálati eszközként az Elsajátítási motiváció kérdőív tanulásban akadályozott tanulók számára adaptált változatát használtuk. A kérdőív reliabilitása (Cronbach- α) 0,81.

Eredményeink szerint a 3–4. osztályosok esetében nincs szignifikáns eltérés a két minta értelmi elsajátítási motívuma között, ugyanakkor az 5–6. osztályosoknál szignifikánsan erősebb az értelmi elsajátítási motívuma a GYIK mintának. Jelentős különbséget mutattunk ki a felnőttekkel való kapcsolat tekintetében az első életkori kategóriában. A később átkerülő tanulók esetében szélsőséges életkori eltérést (sok esetben 6-7 évnnyit) tapasztaltunk az évfolyamuk korosztályához képest. A 12 éves tanulóknál 20–30 %-os különbséget találtunk a GYIK és a SIK tanulók elsajátítási motívumai között. A gyógypedagógiai iskolába kerülés időpontjának elemzése rávilágít arra, hogy a korán, 1–2. évfolyamon átkerülő tanulók motivációjában kevés, míg a később, 5–6. évfolyamon áthelyezett tanulók értelmi elsajátítási motívációjában már statisztikailag jelentős elmaradás van.

Eredményeink segítséget nyújthatnak a gyógypedagógiai intézmények pedagógusai számára tanítványaik viselkedésének megértésében mind az elsajátítás, mind a felnőttekkel való kapcsolat szempontjából. Az adataink felvetik: jelentős szerepe lehet annak, hogy a tanulásban akadályozott tanulók átkerülése mikor történik meg, mert a tanulók motivációját ez számottevően befolyásolhatja. 12 éves korra már jelentős különbségek alakulhatnak ki a különböző előzetes tapasztalatokkal rendelkező tanulók motivációjában. Ezek alapján megfontolásra javasoljuk a többszöri integrációs kísérlet és buktatás helyett a 10 éves korig gyógypedagógiai iskolába kerülés elősegítését azon tanulók esetében, akik számára az integráció addig nem biztosított sikeres iskolai pályafutást.